

Mire mehetnénk az áfacsalás visszaszorításával?

Adó Online | 2013. 10. 08. 6:30 |

| [Iratkozzon fel hírlevelünkre!](#)

Cimkék: [adórendszer](#), [áfa](#), [áfacsalás](#), [adócsalás](#), [szochó](#)

Ez a cikk több mint egy éve került publikálásra. A cikkben szereplő információk a megjelenéskor pontosak voltak, de mára elavultak lehetnek.

Szüntessük meg a szochót és keményen lépünk fel az áfacsalásokkal szemben - javasolta szerzőnk az adópolitika új, lehetséges irányaként. Az NGM szerint a szochó megszüntetése nem kompenzálható áfabevételekkel, és az áfa mostani szabályozása uniós irányelvek miatt érdemben nem változtatható. A NAV válaszaiból kiderül: ismerik és követik az áfacsalások legfrissebb trendjeit.

Hogyan nőhetne 27 százalékkal a reálbér?

Szerzőnk arra az aránytalanságra hívta fel a figyelmet, hogy lényegében Magyarországon [a munkavállalók az egyedüli tényleges adóteher-viselők](#), hozzáadottérték-adót is szinte csak ők fizetnek, mivel az adózói láncolatban a végső fogyasztó előtt álló társaságok döntő többsége lényegében elcsalja az áfát. A kormány által ígért és megtett súlypont-áthelyezés az adórendszeren belül - a munkabért terhelő adók csökkentése és a fogyasztási jellegű adók növelése - üdvözlendő és támogatandó, de Rák Tamás szerint [bátrabb és céltudatosabb lépések szükségesek](#). Úgy véli, a munka és a munkabér túlzott adóterhelését 10-30 százalékra kellene mérsékelni, és a bruttó bérköltséget egylényegűsíteni kellene a bruttó bérral.

Ennek első lépése egy általános, mindenkire kiterjedő 27 százalékos bruttó béremelés lehetne, melynek során a munkavállalók bruttó jövedelme nő, amelyből a mostanival azonos mértékű levonások után 27 százalékkal nagyobb nettó bért kapnának.

A jelenlegi bruttó bér alapján fizetendő 27 százalékos szociális hozzájárulási adót ezzel együtt meg kellene szüntetni, így a munkáltatóknak a béremelés tényleges költségnövekedést nem jelent (az esetleges szochó-kedvezményeket kivéve). A lépéssel jelentős reáljövedelem-növekedés jelentkezne a tényleges közteherviselő csoportnál, mely a belföldi fogyasztás növekedésén keresztül ösztönzően hatna a gazdaságra.

A szochó eltörlése természetesen jelentős adóbevétel-kiesést eredményez, melyet kompenzálni, sőt érdemben túlteljesíteni is lehet az [áfacsalások kemény visszaszorításával](#). Szerzőnk ennek érdekében az áfa-visszaigénylés megszüntetését, ezzel együtt az áfának mint végső fogyasztási adónak való beszedését, a gépi számlázás kötelezővé tételét, és a készpénz-helyettesítő fizetési módok adókedvezményét, vagy állami kényszerrel történő bevezetését javasolja.

NGM: nem csálnak el 2000 milliárdnyi áfát

Az adórendszer lényegét érintő elképzelésekről megkérdeztük a nemzetgazdasági tárcát: megvalósíthatónak tartják-e az elképzelést, voltak-e esetleg hatástanulmányok efféle lépések megtételére, megfelelőnek tartják-

e a helyzetelemzést, a problémafelvetést, a megoldási javaslatot?

A Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) válaszában kiemeli, hogy az elmúlt évek során a kormány úgy valósította meg a költségvetés konszolidációját, hogy a gazdaságot terhelő összes adó- és járulékterhek mértéke a válságot megelőző években jellemző 41 százaléknál alacsonyabb, 39 százalék körüli szinten stabilizálódott. Ezzel párhuzamosan zajlott az adórendszer szerkezeti átalakítása, amelynek fókuszában az élőmunkát terhelő adók súlyának csökkentése állt. Az indirekt adók súlyának növelését az indokolja, hogy az ilyen típusú adónemek jellemzően kevésbé torzítóak, illetve kevésbé befolyásolják a magyar termékek nemzetközi versenyképességét, így kevésbé károsak a növekedésre, mint a jövedelmeket terhelő adók.

Rák Tamás konkrét javaslataira rátérve a minisztérium úgy látja, hogy a szocho eltörlését nem fedezné az áfa-rendszer átalakítása. Mint írják, 2012-ben a szociális hozzájárulási adóból az államháztartásnak összesen több mint 2000 milliárd forint bevétele származott, míg a költségvetés áfabevétele megközelítette a 2750 milliárd forintot. A szochóból származó bevétel általános forgalmi adóból történő finanszírozása csak a feketegazdaság elleni intézkedésekkel nem lehetséges, mert a hazai feketegazdaság miatt kieső áfabevétel ennél az összegnél jóval alacsonyabb - írja a minisztérium.

A tárca válaszában nem bocsátkozik becslésekbe a feketegazdaság, és ezen belül az áfacsalások lehetséges mértékéről. Ez ügyben vélhetően mindenki a sötétben tapogatózik: adószakértők becslése szerint a feketegazdaság mérete eléri a GDP 20-25 százalékát, ami 5-7000 milliárd forintot jelent évente. Tavaly nyári, a [NAV által is osztott becslések szerint](#) csak az élelmiszerekkel kapcsolatos áfacsalások összértéke elérte éves szinten a 300 milliárd forintot, míg az EU friss becslése szerint Magyarországon 2011-ben összesen 1110 milliárd forintnyi áfát nem fizettek be a büdzsének. Szerzőnk [cikkében amellel érvel](#), hogy az áfacsalások összértéke több ezermilliárd forint lehet.

Mérlegképes Kreditkártya

Szerezze meg Ön is kötelező kreditpontjait **Kiadónk minőségi képzésein!** További részletekért [kattintson ide!](#)

Rodin mérlegképes kreditpontos rendezvények - [további részletek itt.](#)

A Complex Kiadó [kreditpontot érő kiadványai](#)

Az áfa-visszaigénylés nem mellőzhető

A forgalmi adó átalakítása is problémákat vetne fel a tárca szerint. Az áfa-visszaigénylés megszüntetésével ugyanis az áfa megszűnne hozzáadottérték-típusú adóként működni, ami ellentétes az EU áfairányelvvel. Fontosnak tartják mindemellett azt is megjegyezni, hogy egy ilyen intézkedés főként a hosszabb termelési láncokat sújtaná jelentős többletterheléssel, így rendkívüli versenyelőnyt jelentene az integráltabb termelést megvalósítani képes nagyvállalatok számára a dezintegráltabb termelési láncokkal szemben. Az intézkedés emellett különösen hátrányosan érintené a jellemzően exportra termelő és a beruházásokat megvalósító vállalatokat. Ugyancsak ellentétes az áfairányelvvel a készpénz-helyettesítő fizetési módok kedvezőbb adóztatása.

Az NGM emellett megjegyzi, hogy kiemelt célnak tekintik a NAV beszedési hatékonyságának növelését, a feketegazdaság elleni küzdelem eszköztárának bővítését: ezt a célt szolgálja többek között az online pénztárgépek bevezetése, az egyes ágazatokban bevezetett fordított áfa, a 2 millió forint feletti értékű számlák esetén a kötelező részletes számlaösszesítő, illetve az adóhatóság fokozott ellenőrzései. Ezen túl az idei évtől szigorú korlátozások léptek életbe az adóalanyok közti készpénzforgalom korlátozása

érdekében: ugyanazon felek között ugyanazon ügylet alapján egy naptári hónapban legfeljebb 1,5 millió forint készpénzfizetés teljesíthető.

Bírják a fordított áfázást

Természetesen az adóhatóságot is megkérdeztük [Rák Tamás cikke](#) kapcsán, amelyben az áfacsalások most divatos módszertanát, illetve a hatósági ellenőrzések korlátait ismerteti.

A szerző egyik legfontosabb állítása szerint például a fordított áfázás miatti visszaigénylések az adóhatósági ellenőrzések szinte teljes kapacitását lekötik, és ez elvonja a figyelmet a többi csalás vizsgálatától. A NAV-tól elsősorban arra vártunk választ, hogy az adóellenőrzések körében mekkora arányt jelentenek az áfavisszaigénylések ellenőrzései, illetve a fordított áfázás miatti áfavisszaigénylések vizsgálata.

Az adóhatóság szerint a fordított áfázás korántsem jelent ekkora gondot a hivatalnak; állításuk alátámasztására az alábbi adatsort közölték. A NAV az első félévében a fordított adózás hatálya alá eső tevékenységek vizsgálata során 453 darab adóellenőrzést végzett, ami 75 százalékos éves növekedést jelent. 2012-ben és 2013 első félévében az áfa-kiutalás előtti adóellenőrzések a teljes revizori kapacitás 10 százalékát kötötték le; ezeken belül 2012-ben az ellenőrzések 3, az idei első félévben pedig 4,4 százaléka irányult a fordítottan adózók vizsgálatára. A pénzüsszeg kiutalása előtti áfaellenőrzések során tavaly 36,7 milliárd forint adókülönbötetet állapítottak meg, aminek 2 százaléka származott fordítottan áfát fizető adózóktól. Idén az első félévben a kiutalás előtti áfaellenőrzések 20,8 milliárdnyi adókülönbötetet tártak fel, az összeg 2 százaléka származott fordított adózással érintett adózóktól.

Az adatokból a NAV arra következtet, hogy a fordított adózás hatékony módszer az adócsalások visszaszorításában, és nem felel meg a valóságnak, hogy az így adózók kiutalás előtti áfaellenőrzései szinte teljes mértékben lekötnek az adóhatóság ellenőrzési kapacitását.

Követik a finomodó módszereket

Rák Tamás cikkében emellett felhívja a figyelmet arra is, hogy az áfacsalások alapvető módszere is megváltozott: a csalók nem visszaigénylésre törekszenek, hanem az értékesítési láncon belül az áfa minimalizálására, egyszerűen szólva némi áfát befizetnek, de sokat elcsalnak. Szerzőnk másik népszerű trendet is említ: e szerint sok cég Budapestre teszi át székhelyét abban a reményben, hogy ott könnyebb eltűnni a hatósági érdeklődés elől.

Megkérdeztük hát az adóhatóságot, ők is észlelik-e a visszaélési módszerek változását, illetve azt is, hogy szükségesnek találják-e, hogy ennek megfelelően az adóhatóság másfelé koncentrálja erőforrásait.

A NAV számára nem ismeretlenek a szerzőnk által feltárt csalási mechanizmusok - derül ki a hatóság válaszából. A csalási formák folyamatosan változnak, az adócsalók nagy figyelemmel kísérik a hatóság korábbi megállapításait, és azokat igyekeznek beépíteni saját gyakorlatukba; válaszként a NAV is erősíti, fejleszti kockázatelemzési eljárását - áll a válaszban.

Az igazgatóságok heti gyakorisággal térképezik fel az adócsaló hierarchiák kapcsolatait, havonta vagy negyedévente központi kiválasztási listák készülnek a „csalárd láncolatos ügylet” kockázatával érintett adózókról, így igen hatékony a szűkös revizori kapacitás kihasználása. Az ellenőrzések során a jelenidejűsége, azaz a minél aktuálisabb, frissebb időszakok vizsgálatára törekszenek annak érdekében, hogy a különböző számviteli bizonylatokon, kapcsolódó fuvarokmányokon, egyéb dokumentumokon

feltüntetett, a valóságban nem teljesült gazdasági események bizonyíthatóak legyenek - sorolja a NAV. Sok vállalkozás alakul kifejezetten adóelkerülő szándékkal, vagy láncolatok majdani szereplőjeként; ezeket a NAV az adóregisztrációs eljárás során tudja kiszűrni; a folyamat következő állomása lehet a fokozott adóhatósági felügyelet alá vonás, amelynek segítségével az indulásnál alacsonyabb kockázatot hordozó adózók tevékenysége vonható szorosabb felügyelet alá.

Az Adó Online által felvetett konkrét kérdésre térve a NAV azt közölte, hogy az eféle visszaélésekkel szemben eredményes lehet az idén január 1-jétől bevezetett belföldi áfa összesítő jelentés, melynek köszönhetően lehetőség adódik a belföldi ügyletek, számlakibocsátók és befogadók adatainak ütköztetésére, az alvállalkozói, termékértékesítési láncolatok informatikai úton történő feltérképezésére, a kapcsolódó adókötelezettségek teljesítésének, illetve azok hiányának kiszűrésére. Az adóminimalizáló adózók ellenőrzésével kapcsolatos tapasztalatok egyébként változatlanok: a revízió bevétel eltitkolással vagy az értékesítések utáni fizetendő adó hiteltelen számlákkal való csökkentésével, illetve számlázási láncolatban való részvétellel találkozik. Az első esetben becsléssel valószínűsíthető a valós árbevétel, az utóbbi esetekben az adólevonási jogot tagadja meg a revízió.

Végül az adócsalók budapesti koncentrációjával kapcsolatban a NAV elismerte, hogy létező tendenciáról van szó. Az adóhatóság azonban ehhez is gyorsan alkalmazkodott, és kihasználva a jogszabályok biztosította lehetőséget (mely szerint az adóhatóság ellenőrei az illetékességi területükön kívül a NAV Elnökének engedélyével ellenőrzési cselekményeket végezhetnek), a kapacitások átcsoportosítása megtörtént, immár több éve a vidéki adóigazgatóságok is nagy számban végzik a székhelyüket a fővárosba áthelyező adózók ellenőrzését.

Kapcsolódó cikkek

Tranzakciós

illeték: g...

A tranzakciós illeték gazdaságilag abszurd, a készpénzfizetés felé tereli a gazdasági szereplőket, ami...